

gemeente
Zoetermeer

Omnibusenquête 2016

Samenspraak

OMNIBUSENQUETE 2016

Deelrapport: Samenspraak

Januari 2017

Samenstelling rapport: Mariëlle Bartels, Afdeling JABO/ Onderzoek en Statistiek
In opdracht van: Coen Helderma, Afdeling Communicatie

Inhoudsopgave

Samenvatting	5
1 Onderzoeksverantwoording.....	7
1.1 Inleiding	7
1.2 Doelstelling.....	7
1.3 Respons	7
1.4 Opzet rapport	7
2 Alle respondenten.....	9
2.1 Inleiding	9
2.2 Belang samenspraak	9
2.3 Voorgenomen deelname aan samenspraak	10
2.4 Bekendheid en belang ondersteuning bij eigen initiatief.....	11
3 Deelnemers aan een samenspraakproces.....	13
3.1 Deelname aan samenspraak	13
3.2 Redenen om aan samenspraak deel te nemen	14
3.3 Onderwerpen samenspraak.....	15
3.4 Fase samenspraak.....	16
3.5 Ruimte binnen het samenspraakproces	17
3.6 Communicatie over het samenspraakproces.....	18
3.7 Oordeel over het informeren tijdens het samenspraakproces	19
3.8 Oordeel over de bij samenspraakproces betrokken medewerkers.....	20
3.9 Oordeel over het resultaat van het samenspraakproces	20
3.10 Algemeen oordeel over het samenspraakproces	21
3.11 Tips voor samenspraak.....	21
Bijlage 1: Betrouwbaarheid en nauwkeurigheid	23
Bijlage 2: Populatie, steekproef en respons	25
Bijlage 3: Selectie van de vragen uit de omnibusenquête 2015	27
Bijlage 4: Resultaten in tabelvorm.....	31

Samenvatting

Alle respondenten

De vragen over 'samenspraak' zijn onder 4000 personen van 18 jaar en ouder uitgezet. 949 personen hebben één of meer vragen over het onderwerp 'samenspraak' beantwoord: een respons van 24%.

Aan alle respondenten zijn vragen gesteld over het belang van samenspraak, de bereidheid om deel te nemen, en de bekendheid van ondersteuning door de gemeente bij initiatieven van inwoners.

- 84% vindt het belangrijk of zeer belangrijk dat de gemeente hen door middel van samenspraak betreft bij de voorbereiding, besluitvorming en/of uitvoering van beleid en/of projecten;
- 85% geeft aan in min of meerdere mate te zullen gaan deelnemen aan samenspraak als zij daarvoor de mogelijkheid zouden krijgen;
- 57% is bekend met het feit dat de gemeente hen ondersteuning kan bieden bij maatschappelijke initiatieven;
- 85% vindt het belangrijk of zeer belangrijk dat de gemeente ondersteuning biedt bij maatschappelijke initiatieven.

Respondenten die aan samenspraak hebben deel genomen

Van de respondenten heeft 11% (105 respondenten) in het afgelopen jaar deelgenomen aan samenspraak.

De twee belangrijkste redenen om niet deel te nemen zijn 'er was geen onderwerp dat op mij of mijn woonomgeving betrekking had' en 'ik had het te druk; genoemd door respectievelijk 32% en 22% van de respondenten die niet aan samenspraak hebben deelgenomen.

Aan de respondenten die in het afgelopen jaar hebben deelgenomen aan samenspraak zijn vragen gesteld over het samenspraakproces: over de fase waarin het zich bevond, het onderwerp, de reden om deel te nemen, de ruimte binnen het samenspraakproces, de communicatie, en de betrokken medewerkers. Tenslotte is een overall rapportcijfer gevraagd.

- Voor 41% was 'het meepraten over het te voeren beleid/ het project / mijn voorkeur te kunnen inbrengen' de belangrijkste reden om aan het samenspraakproces; voor 34% was de belangrijkste reden 'het verkrijgen van informatie over het te voeren beleid/ het project';
- De belangrijkste onderwerpen waren groenvoorzieningen (41%) en bouwplannen (31%);
- 89% was op de hoogte van de fase waarin het samenspraakproces zich bevond;
- Voor 85% was het duidelijk welke ruimte men had binnen het samenspraakproces: meepraten 59% en informeren 26%;
- 96% is door de gemeente op de hoogte gehouden;
- 58% was tevreden over de wijze waarop men door de gemeente benaderd en op de hoogte gehouden is van het samenspraakproces;
- 37% tot 53% beoordeelt de bij het samenspraakproces betrokken medewerkers op verschillende aspecten met goed of zeer goed. Daarbij scoren deskundigheid, betrokkenheid en duidelijkheid ongeveer hetzelfde (respectievelijk 53%, 49% en 48%); Een groot aandeel (28% tot 38%) heeft de verschillende aspecten met 'neutraal' beoordeeld;
- 46% is tevreden met het resultaat van het samenspraakproces, 29% is ontevreden en 25% heeft daar geen mening over;

- 44% is tevreden over de wijze waarop de gemeente het resultaat van het samenspraakproces heeft teruggekoppeld, 30% is ontevreden en 26% heeft daar geen mening over;
- de gemiddelde waardering voor het samenspraakproces is een 6,2. 70% heeft het samenspraakproces met een voldoende beoordeeld, 26% met een onvoldoende en 4% heeft geen oordeel gegeven.

1 Onderzoeksverantwoording

1.1 Inleiding

In september en oktober 2016 is in Zoetermeer de jaarlijkse omnibusenquête gehouden. In deze enquête worden over uiteenlopende onderwerpen vragen gesteld aan inwoners van Zoetermeer. Eén van de onderwerpen in de omnibusenquête is 'samenspraak'.

1.2 Doelstelling

Doel van het onderzoek is inzicht te krijgen in:

- hoe belangrijk inwoners van Zoetermeer samenspraak vinden;
- de bereidheid om deel te nemen aan een samenspraakproces;
- de bekendheid en het belang van ondersteuning door de gemeente bij maatschappelijke initiatieven;
- de deelname aan samenspraakproces(sen) in het afgelopen jaar;
- het onderwerp van het samenspraakproces;
- de fase waarin het samenspraakproces zich bevond;
- de belangrijkste reden om deel te nemen aan het samenspraakproces;
- de ruimte die men kreeg binnen het samenspraakproces;
- de communicatie over het samenspraakproces;
- de waardering van de bij het samenspraakproces betrokken medewerkers;
- de tevredenheid over het resultaat van het samenspraakproces.

1.3 Respons

Voor de omnibusenquête 2016 zijn drie niet overlappende steekproeven getrokken uit het bevolkingsbestand van de gemeente Zoetermeer van 4000 inwoners van 18 jaar en ouder. Deze waren op 1 september 2016 allen in Zoetermeer woonachtig en op die datum 18 jaar of ouder.

Voor deze personen geldt bovendien dat zij op dat moment niet woonachtig waren in een 'bijzonder woongebouw' (zoals verzorgingshuis, gevangenis of gezinsvervangend tehuis) of in een woonwagen.

De respons op de enquête met het onderwerp 'samenspraak' bedraagt 949 personen. Deze personen hebben bij het onderwerp 'samenspraak' één of meer vragen beantwoord. De respons bedraagt daarmee 24%. De respons is lager dan vorig jaar. Dit jaar waren er problemen met het drukken en versturen van de enquêtes waardoor de reactieperiode korter was.

1.4 Opzet rapport

In de hoofdstukken 2 en 3 worden de resultaten gepresenteerd. Indien verschillen met 2014 en 2015 significant¹ zijn, zullen deze worden aangegeven. Indien dat niet zo is zal gesproken worden van 'ongeveer hetzelfde'.

In bijlage 1 staat uitleg over de betrouwbaarheid en nauwkeurigheid van de onderzoeksuitkomsten. Bijlage 2 bevat staat een overzicht van de verdeling van de bevolking, de steekproef en de respons naar leeftijd en geslacht.

Bijlage 3 bevat de vragen die zijn gesteld in het onderzoek over het onderwerp 'samenspraak'. In bijlage 4 zijn de resultaten van de vragen in tabelvorm opgenomen.

¹ *Verschillen zijn significant als met een betrouwbaarheid van 95% gesteld kan worden dat waarden niet hetzelfde zijn.*

2 Alle respondenten

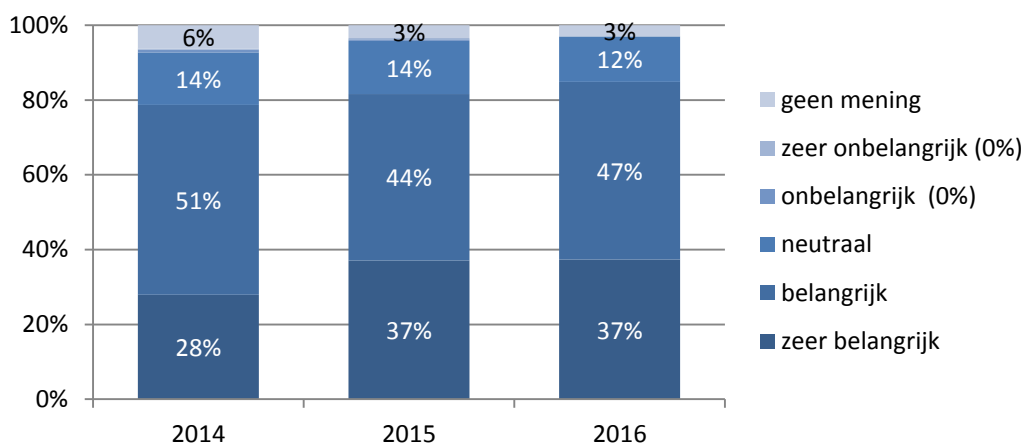
2.1 Inleiding

De gemeente Zoetermeer betreft inwoners bij de voorbereiding, besluitvorming en/of uitvoering van beleid en/of projecten. Ook kunnen bewoners op eigen initiatief de gemeente betrekken bij onderwerpen. Beide zijn vormen van Samenspraak. In dit hoofdstuk worden de resultaten weergegeven van de vragen die aan alle respondenten zijn gesteld over samenspraak, ongeacht of men in het afgelopen jaar aan een samenspraakproces heeft deelgenomen.

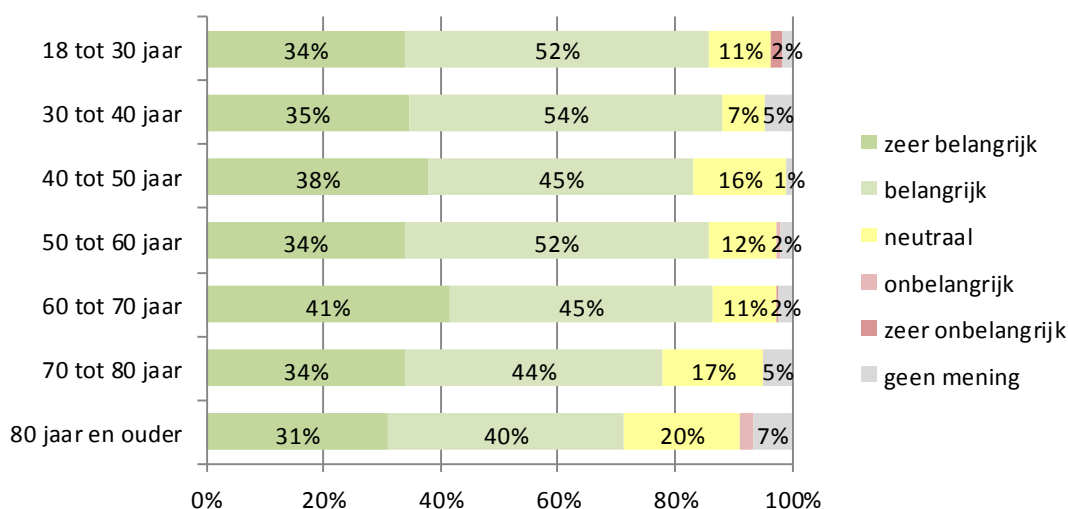
2.2 Belang samenspraak

Van de respondenten geeft 84% aan het belangrijk of zeer belangrijk te vinden dat de gemeente hen door middel van samenspraak betreft bij de voorbereiding, besluitvorming en/of uitvoering van beleid en/of projecten. Dit is ongeveer hetzelfde als in 2015 maar wel hoger dan in 2014 (79%). Het percentage respondenten dat samenspraak zeer belangrijk vindt is hetzelfde als in 2015 en hoger dan in 2014: 37% ten opzichte van 28%.

Figuur 2.1 Hoe belangrijk vindt u het dat de gemeente inwoners door middel van samenspraak betreft bij de voorbereiding, besluitvorming en/of uitvoering van beleid en/of projecten? In 2016 ingevuld door 949 respondenten.

Figuur 2.2 Belang van samenspraak naar leeftijdsklasse

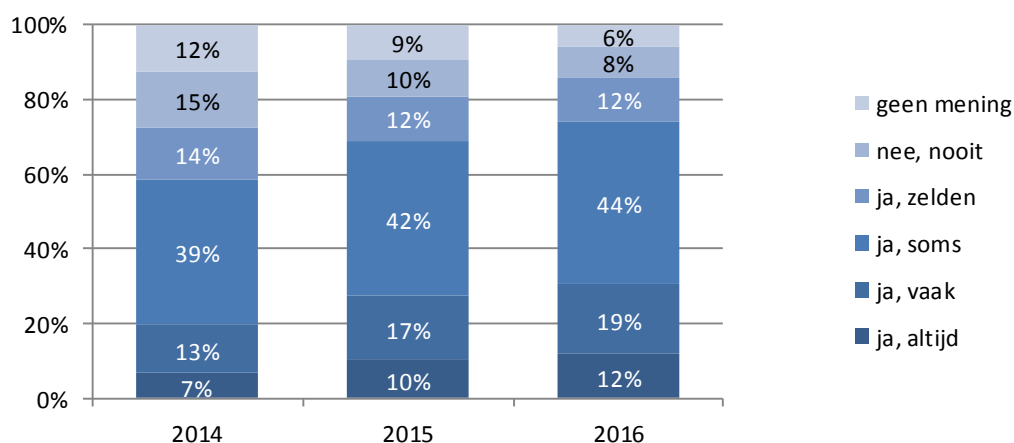

De verschillen in leeftijdsklassen zijn niet groot. Alleen respondenten van 80 jaar en ouder vinden samenspraak minder belangrijk en hebben vaker 'geen mening' ingevuld.

2.3 Voorgenomen deelname aan samenspraak

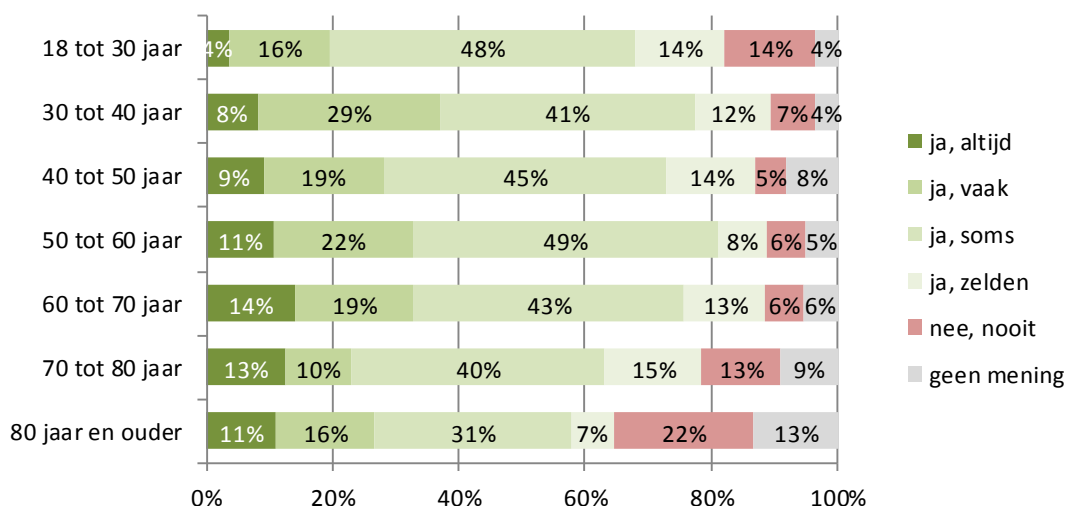
In totaal zegt 85% aan samenspraak te zullen gaan deelnemen als zij daarvoor de mogelijkheid krijgen. Dit is een stijging ten opzichte van zowel 2015 (81%) als 2014 (73%). De grootste groep geeft aan soms te zullen gaan deelnemen (44%). Op de tweede plaats komt 'vaak' met 19%.

Figuur 2.3 Als u de mogelijkheid krijgt om aan samenspraak deel te nemen, zou u daar dan gebruik van maken? In 2016 Ingevuld door 949 respondenten.

Het percentage respondenten dat aangeeft deel te zullen gaan nemen aan samenspraak ligt in de leeftijdsklassen van 30 t/m 70 jaar tussen de 87% en 89%. Het percentage respondenten dat aangeeft te zullen gaan deelnemen is lager bij respondenten in de leeftijdsklassen van 70 tot 80 (78%) jaar en 80 jaar en ouder (65%). Bij de leeftijdsklasse 18 t/m 30 jaar is het verschil niet significant.

Figuur 2.4 Bereidheid tot deelname naar leeftijdsklassen. Ingevuld door 881 respondenten, 68 respondenten hebben geen leeftijd ingevuld.

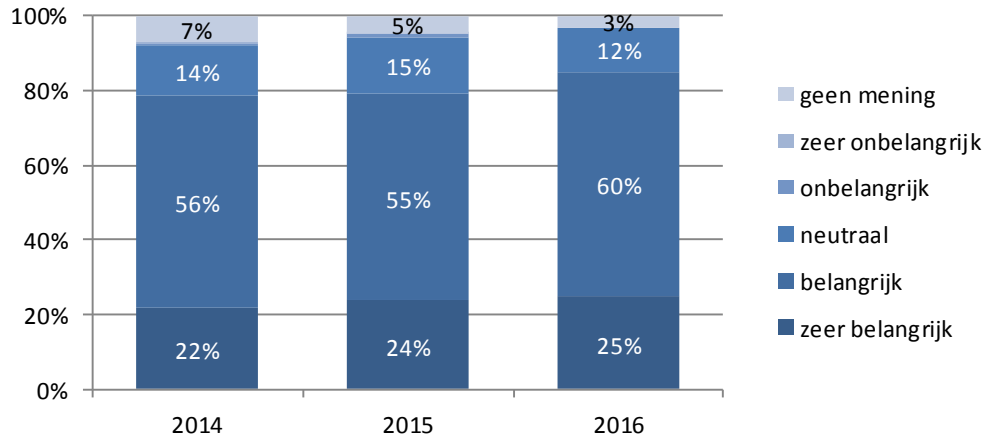

2.4 Bekendheid en belang ondersteuning bij eigen initiatief.

57% is bekend met het feit dat de gemeente ondersteuning kan bieden bij maatschappelijke initiatieven van inwoners. Dit is meer dan in 2014 en 2015; beide 52%.

85% vindt het belangrijk of zeer belangrijk dat de gemeente ondersteuning biedt bij maatschappelijke initiatieven; 60% vindt dit belangrijk en 25% vindt dit zeer belangrijk. Dit percentage is hoger dan in 2014 en 2015 (respectievelijk 78% 79%).

Figuur 2.5 Hoe belangrijk vindt u het dat de gemeente inwoners ondersteunt bij dergelijke initiatieven? In 2016 ingevuld door 947 respondenten.

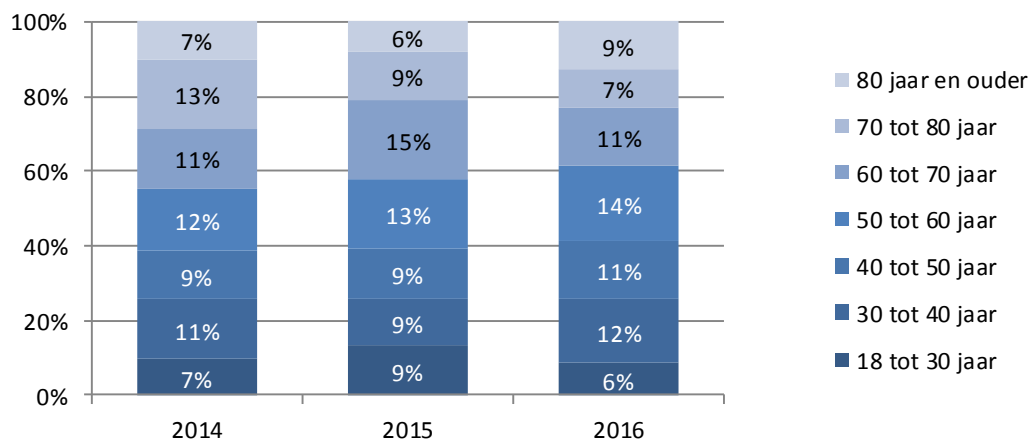

3 Deelnemers aan een samenspraakproces

3.1 Deelname aan samenspraak

Van de respondenten heeft 11% (105 respondenten) in de afgelopen 12 maanden deelgenomen aan een samenspraakproces van/met de gemeente; ongeveer hetzelfde percentage als in 2014 en 2015 (respectievelijk 11% en 12%).

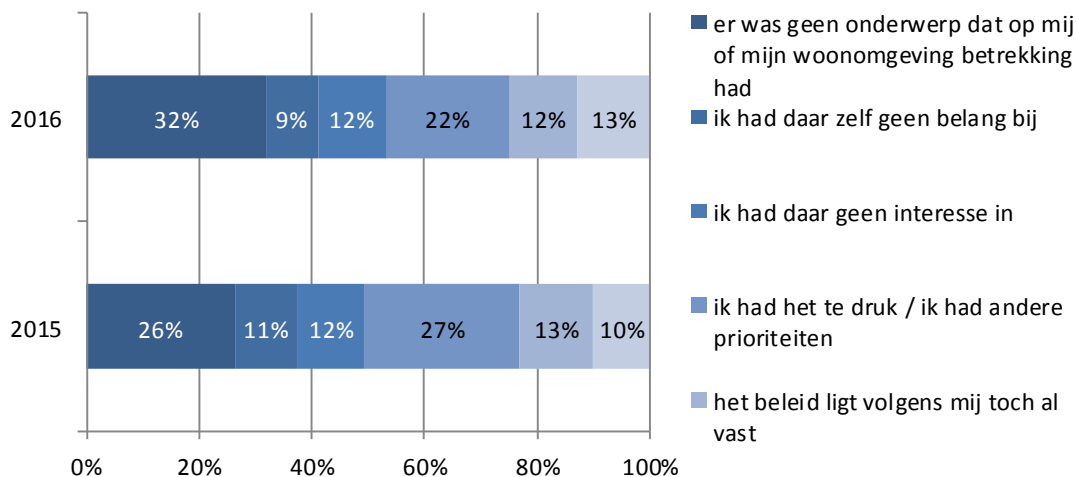
In 2016 zijn de verschillen tussen de leeftijdsklassen niet groot.

Figuur 3.1 Heeft u in de afgelopen twaalf maanden deelgenomen aan een samenspraakproces met de gemeente? Respondenten die 'ja' hebben geantwoord, verdeeld naar leeftijdsklassen. In 2016 ingevuld door 879 respondenten (70 respondenten hebben geen leeftijd ingevuld).

De belangrijkste reden om niet deel te nemen is 'er was geen onderwerp dat op mij of mijn woonomgeving betrekking had', door bijna een derde van de respondenten genoemd. Dit is meer dan in 2015 (iets meer dan een kwart). Op de tweede plaats komt 'ik had het te druk', door 22% van de respondenten genoemd. Dit is minder dan in 2015 (27%). 'Ik had er geen belang bij', 'ik had daar geen interesse in' en 'het beleid ligt toch al vast' wordt door respectievelijk 9%, 12% en 12% genoemd. Deze percentages zijn ongeveer gelijk aan 2015. 13% heeft een andere reden aangegeven. Veel genoemde redenen zijn: het niet op de hoogte zijn, er niet van weten, onbekendheid en hoge leeftijd of ziekte.

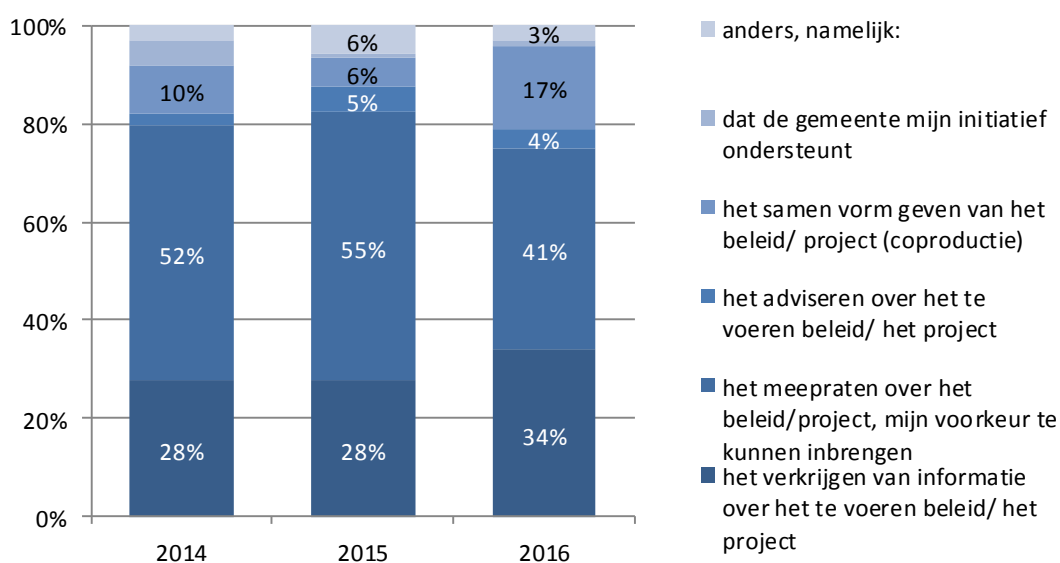
Figuur 3.2 Kunt u de belangrijkste reden geven waarom u in de afgelopen twaalf maanden niet aan samenspraak heeft deelgenomen? Ingevuld door 832 van de 841 respondenten die hebben aangegeven in de afgelopen 12 maanden niet aan samenspraak te hebben deelgenomen. Voor de bij 'anders namelijk' genoemde redenen zie bijlage 4, vraag 54.

3.2 Redenen om aan samenspraak deel te nemen

De door het hoogste percentage respondenten genoemde reden om deel te nemen aan het samenspraakproces is 'het meepraten over het te voeren beleid/het project, mijn voorkeur te kunnen inbrengen'; door 41% van de respondenten genoemd. Dit is minder dan in 2014 en 2015. Op de tweede plaats komt 'het verkrijgen van informatie over het te voeren beleid/het project, door 34% genoemd, ongeveer hetzelfde als in 2014 en 2015. Op de derde plaats komt 'het samen vorm geven van beleid'. Dit percentage ligt hoger dan in 2014 en 2015. De overige redenen scoren beduidend lager.

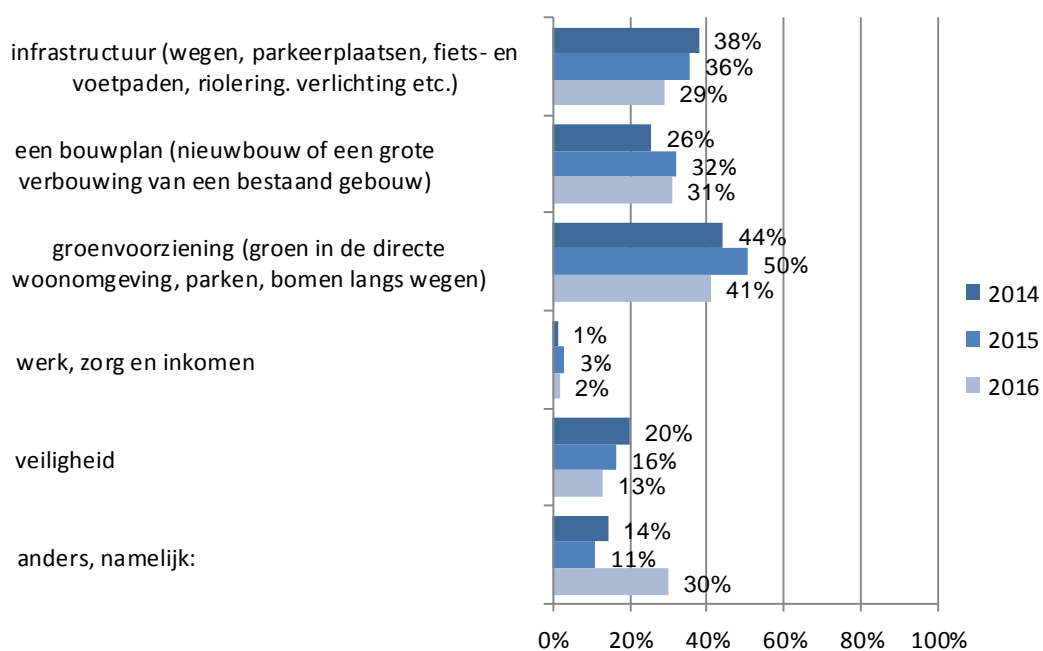
Figuur 3.3 Wat was voor u de belangrijkste reden om deel te nemen aan het samenspraak-proces? Meer antwoorden per respondenten mogelijk. Ingevuld door 100 van de 105 respondenten. Voor de bij 'anders, namelijk:' genoemde redenen, zie bijlage 4, vraag 41.

3.3 Onderwerpen samenspraak

Het hoogste percentage respondenten (41%) was betrokken bij een samenspraakproces over een groenvoorziening. Op de tweede plaats komt een bouwplan (31%), op de derde plaats infrastructuur (29%), en op de vierde plaats veiligheid (13%). Deze percentages zijn lager dan in 2014 en 2015. In 2016 hebben veel meer respondenten (30% t.o.v. 11% in 2015) 'anders, namelijk' ingevuld. De bij anders namelijk genoemde onderwerpen zijn nogal divers van aard. Voor een overzicht zie bijlage 4, vraag 39.

Figuur 3.4 Wat was het onderwerp? Meer antwoorden per respondent mogelijk. In 2016 beantwoord door 104 van de 105 respondenten die aan een samenspraakproces hebben deelgenomen. Deze 104 respondenten hebben int totaal 150 onderwerpen aangegeven.

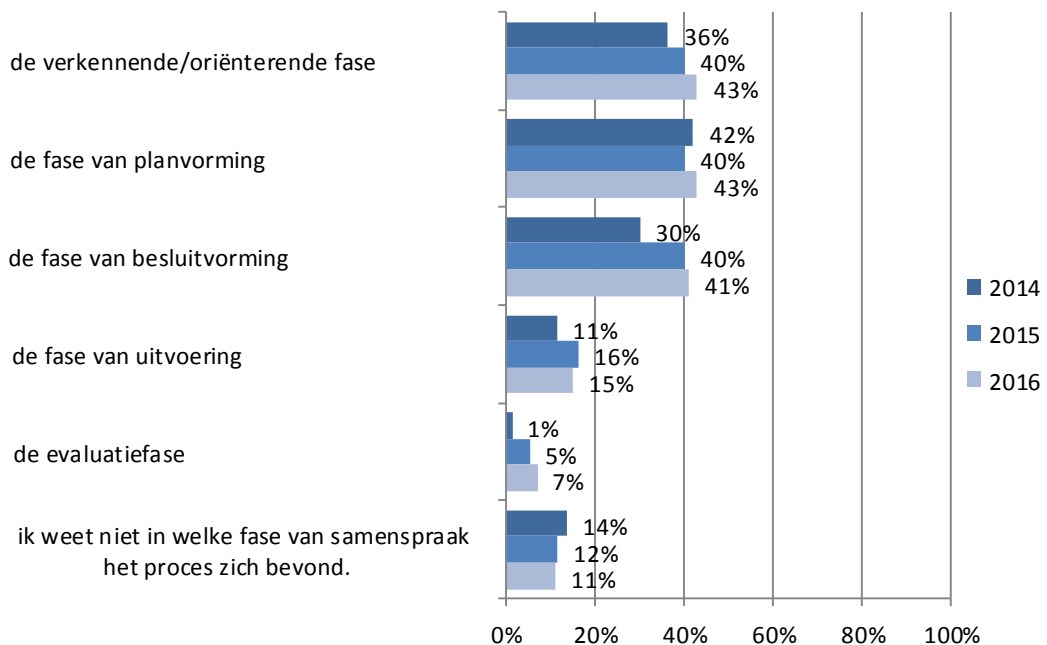
3.4 Fase samenspraak

Van de respondenten wist 89% in welke fase het samenspraakproces zich bevond. Dit is ongeveer hetzelfde als in 2014 en 2015 (86% en 88%).

Het samenspraakproces bevond zich bij een ongeveer even groot percentage respondenten in de verkennende fase, de fase van planvorming en/of de fase van besluitvorming: 41% tot 43%.

Beduidend minder respondenten gaven aan dat het samenspraakproces zich in de evaluatiefase bevond (7%). Deze percentages zijn ongeveer hetzelfde als in 2014 en 2015. Alleen van de fase van uitvoering en de evaluatiefase kan gezegd worden dat in 2016 meer respondenten hebben aangegeven dat het samenspraakproces zich in die fasen bevond dan in 2014. Per respondent konden meer antwoorden worden aangekruist. De reden hiervan is dat een respondent bij de samenspraak van meer dan één procesfase betrokken kan zijn.

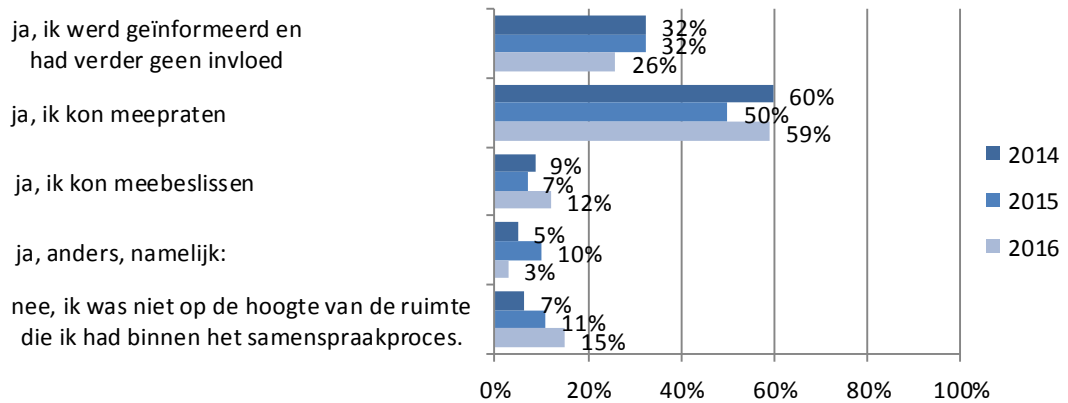
Figuur 3.5 In welke fase(n) bevond het samenspraakproces zich?
Meer antwoorden per respondenten mogelijk. Ingevuld door alle 105 respondenten die aan een samenspraakproces hebben deelgenomen.

3.5 Ruimte binnen het samenspraakproces

Voor 85% was het duidelijk welke ruimte men had binnen het samenspraakproces. 59% gaf aan dat de samenspraak uit meepraten bestond. Op de tweede plaats komt informeren (26%). De percentages zijn ongeveer gelijk aan 2014 en 2015.

Figuur 3.6 Vraag: Was het voor u duidelijk welke ruimte u had binnen het samenspraakproces? Ingevuld door alle 105 respondenten die aan een samenspraakproces hebben deelgenomen. Meer antwoorden per respondent mogelijk. Voor een overzicht van de bij 'anders, namelijk:' gegeven antwoorden zie bijlage 4 vraag 42.

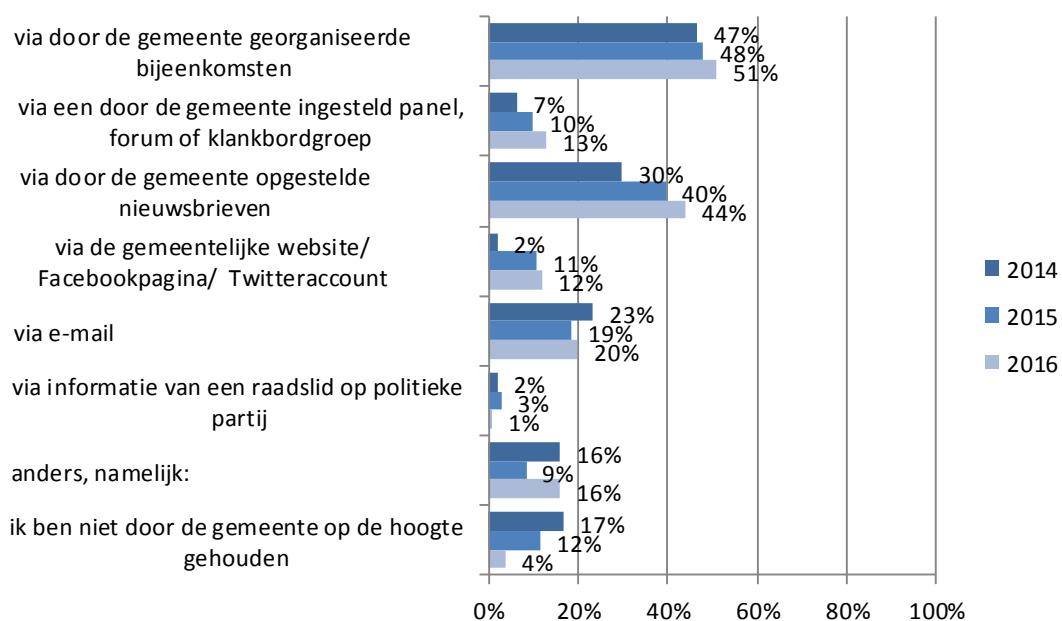

3.6 Communicatie over het samenspraakproces

Van de respondenten die in de laatste 12 maanden hebben deelgenomen aan samenspraak is 96% door de gemeente op de hoogte gehouden. Dit is een stijging ten opzichte van 2014 en 2015.

Het hoogste percentage respondenten (51%) is 'Via door de gemeente georganiseerde bijeenkomsten' op de hoogte gehouden van het samenspraakproces. Dit is ongeveer gelijk aan voorgaande jaren. Op de tweede plaats komt 'door de gemeente opgestelde nieuwsbrieven'; door 44% genoemd. Dit is een stijging ten opzichte van 2014. Op de derde plaats komt e-mail (20%), ongeveer hetzelfde als in 2014 en 2015. De overige informatiebronnen scoren beduidend lager en zijn ongeveer hetzelfde als in 2014 en 2015.

Figuur 3.7: Op welke wijze bent u door de gemeente op de hoogte gehouden bij het samenspraak-proces? In 2016 door alle 105 respondenten die aan een samenspraakproces hebben deelgenomen beantwoord. Voor een overzicht van de bij 'anders, namelijk' genoemde wijzen, zie bijlage 4, vraag 43.

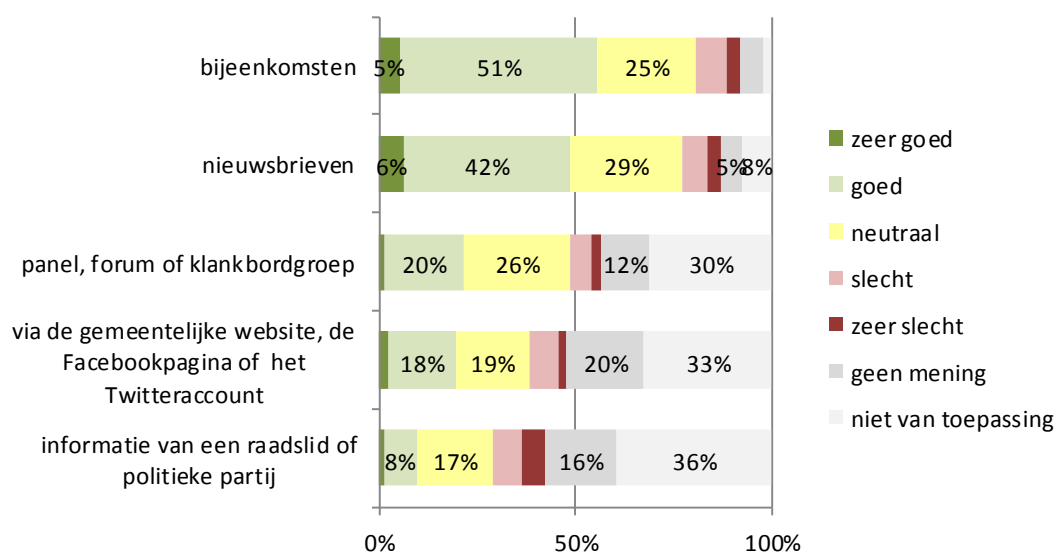

3.7 Oordeel over het informeren tijdens het samenspraakproces

Bijeenkomsten en nieuwsbrieven zijn de informatiemiddelen die het meest beoordeeld zijn; door respectievelijk 92% en 87% van de respondenten die aan samenspraak hebben deelgenomen. Deze communicatiemiddelen zijn ook het meest met goed of zeer goed beoordeeld; door respectievelijk door 56% en 48%. De overige informatiemiddelen zijn beduidend minder vaak gebruikt/ beoordeeld (niet via deze communicatiemiddelen benaderd of geen mening): door 47% tot 58%.

Als alleen gekeken wordt naar de respondenten die een oordeel hebben gegeven scoren bijeenkomsten en nieuwsbrieven beter (door respectievelijk 61% en 56% met goed of zeer goed beoordeeld) dan de overige communicatiemiddelen. Panel, forum of klankbordgroep: 43%, website, facebookpagina of twitteraccount: 42% en raadslid/politieke partij: 23%.

Figuur 3.8. Hoe beoordeelt u de in de vorige vraag genoemde manieren waarop de gemeente inwoners op de hoogte houdt van het samenspraakproces? De beoordeling van de verschillende communicatiekanalen is tussen de 92 en 97 respondenten ingevuld. Zie bijlage 4 vraag 44.

58% is tevreden over de wijze waarop men door de gemeente benaderd en op de hoogte gehouden is van het samenspraakproces, 27% is ontevreden en 15% heeft hierover geen mening. Dit is ongeveer hetzelfde als in 2014 en 2015. Voor een overzicht van de gegeven toelichtingen, zie bijlage 4, vraag 45.

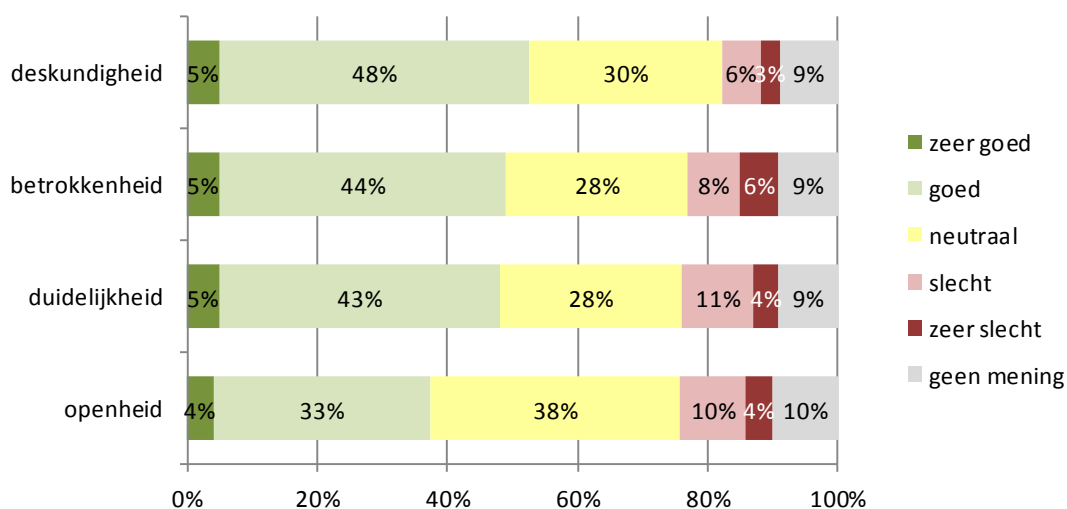
3.8 Oordeel over de bij samenspraakproces betrokken medewerkers

Tussen de 37% en 53% beoordeelt de bij het samenspraakproces betrokken medewerkers op de verschillende aspecten, met goed of zeer goed. Deskundigheid, betrokkenheid en duidelijkheid scoren ongeveer hetzelfde (respectievelijk 53%, 49% en 48%). Openheid scoort met 37% minder goed dan deskundigheid, maar ongeveer hetzelfde als betrokkenheid en duidelijkheid.

De verschillende aspecten worden door een relatief groot aandeel van de respondenten met neutraal beoordeeld: variërend van 28% tot 38%.

Ongeveer 10% heeft geen mening, dit is bij alle aspecten ongeveer gelijk.

Figuur 3.9. Hoe beoordeelt u de bij het samenspraakproces betrokken medewerkers van de gemeente? De verschillende aspecten zijn door 99 tot 101 respondenten ingevuld.

3.9 Oordeel over het resultaat van het samenspraakproces

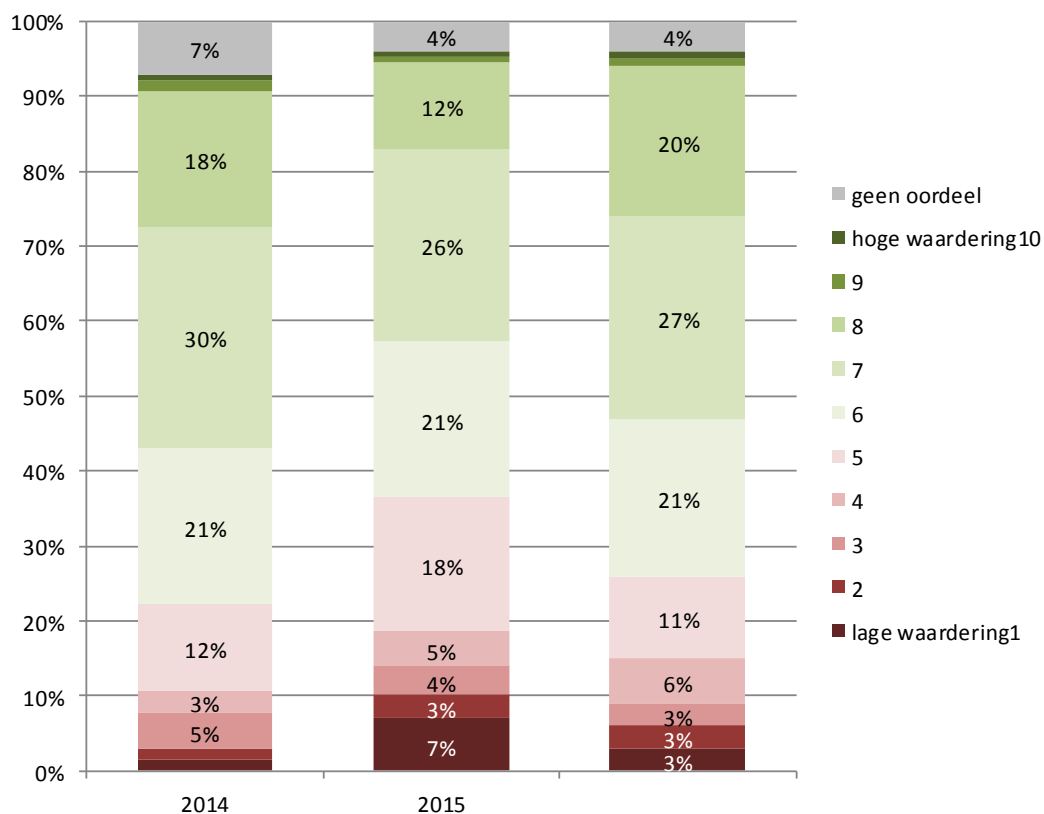
Van de respondenten is 46% tevreden met het resultaat van het samenspraakproces en 29% ontevreden. De percentages zijn ongeveer hetzelfde als in 2015 en 2014. 25% heeft geen mening ingevuld. Dit is percentage ongeveer gelijk aan 2015, maar lager dan in 2014 (34%).

44% is tevreden over de wijze waarop de gemeente het resultaat van het samenspraakproces heeft teruggekoppeld, 30% is ontevreden en 26% heeft daar geen mening over. Deze cijfers zijn ongeveer hetzelfde als in 2014 en 2015⁶. Voor de toelichtingen zie bijlage 4, vraag 50.

3.10 Algemeen oordeel over het samenspraakproces

Het samenspraakproces wordt door de respondenten gemiddeld met een 6,2 gewaardeerd. Dit is ongeveer hetzelfde als in 2014 (6,3) maar hoger dan in 2015 (5,8)². Het vaakst toegekende cijfer is een 7, door 27% van de respondenten toegekend; ongeveer hetzelfde als in 2014. Van de respondenten heeft 70% het samenspraakproces met een voldoende beoordeeld. Dit is ongeveer hetzelfde als in 2014 (71%). 26% heeft het samenspraakproces met een onvoldoende gewaardeerd, ongeveer hetzelfde als in 2014 (22%) en heeft 4% heeft geen oordeel gegeven.

Figuur 3.10. Welk rapportcijfer zou u het samenspraakproces in het algemeen geven?
Ingevuld door 100 van de 105 respondenten die aan een samenspraakproces hebben deelgenomen.

3.11 Tips voor samenspraak

In totaal zijn 24 tips gegevens. De tips zijn zeer divers van aard. Tips die vaker terug komen zijn: vroeger in het proces, beter naar de inwoners luisteren, meer/ betere terugkoppeling.

² Er kan met een betrouwbaarheid van 95% gesteld worden dat de het percentage van 2015 afwijkt van 2016 en 2014. 2015 gaf een afwijkend beeld. Er was sprake van een significante stijging van het percentage respondenten dat rapportcijfer 1 heeft gegeven: van 1% naar 7%. Van de respondenten die het rapportcijfer 1 hebben gegeven was in meer dan de helft van de gevallen het onderwerp van samenspraak 'groenvoorziening, groenvoorziening langs de weg, bomen'.

Bijlage 1: Betrouwbaarheid en nauwkeurigheid

De in dit verslag opgenomen uitkomsten hebben maximaal betrekking op de 949 respondenten uit de omnibusenquête die vragen hebben ingevuld over 'samenspraak' of op bepaalde categorieën daarvan. Over de 'werkelijkheid', dat wil zeggen de situatie in de totale populatie van Zoetermeerse 18 plussers kunnen alleen uitspraken worden gedaan in de vorm van punt- of intervallschattingen.

Wanneer in de respons bijvoorbeeld 40% een bepaald gedrag vertoont, wordt aangenomen dat dit in de populatie ook 40% zal zijn. Een dergelijke puntschatting van een percentage zal bijna altijd in meer of mindere mate van de werkelijkheid afwijken.

De kans op een verkeerde schatting kan aanzienlijk worden teruggebracht door de werkelijkheid te schatten in de vorm van intervallen (intervallschattingen).

Het is daarbij mogelijk, met behulp van statistische formules, de grootte van een interval zodanig rond de enquête-uitkomst te kiezen dat met een bepaalde mate van zekerheid (veelal 'betrouwbaarheid' genoemd) kan worden aangenomen dat het werkelijke percentage zich binnen dat interval bevindt.

Enkele voorbeelden ter verduidelijking:

- stel dat van alle 949 respondenten 30% opvatting A heeft. In werkelijkheid (dus in de totale populatie van Zoetermeeders van 18 jaar en ouder) zal dit percentage dan met 95% zekerheid liggen tussen 27,1% en de 32,9%.
- Stel dat van alle respondenten er 50 gedrag x vertonen. Als van deze 50 personen 60% vrouw is dan kan met 95% zekerheid gesteld worden dat van alle Zoetermeerse 18 plussers die gedrag x vertonen tussen de 46,4 en 73,6% vrouw is.

Tabel 1. Procentpunten waarmee de werkelijke percentages (dus die in de populatie) maximaal kunnen afwijken van die in de respons. (Bij een betrouwbaarheidsniveau van 95%).

tal respondenten	10% of 90%	20% of 80%	30% of 70%	40% of 60%	50%
50	8,3	11,1	12,7	13,6	13,9
100	5,9	7,8	9,0	9,6	9,8
200	4,2	5,5	6,4	6,8	6,9
300	3,4	4,5	5,2	5,5	5,7
400	2,9	3,9	4,5	4,8	4,9
500	2,6	3,5	4,0	4,3	4,4
600	2,4	3,2	3,7	3,9	4,0
700	2,2	3	3,4	3,6	3,7
800	2,1	2,8	3,2	3,4	3,5
900	2,0	2,6	3,0	3,2	3,3
949	1,9	2,5	2,9	3,1	3,2

Bijlage 2: Populatie, steekproef en respons

In de volgende tabel zijn de Zoetermeerse bevolking, de steekproef en de respons naast elkaar gezet naar de kenmerken leeftijd en geslacht.

Geconcludeerd kan worden dat de drie vergelijkingen enigszins van elkaar afwijken.

In grote lijnen zijn de inwoners tot 50 jaar ondervertegenwoordigd, de inwoners van 50 jaar en ouder zijn oververtegenwoordigd.

Geslacht en leeftijd	Bevolking	Steekproef	Respons
Man 18 tot 30 jaar	8,7%	8,9%	2,4%
Vrouw 18 tot 30 jaar	8,5%	8,7%	4,0%
Man 30 tot 40 jaar	7,7%	8,1%	5,0%
Vrouw 30 tot 40 jaar	7,9%	8,1%	4,5%
Man 40-50 jaar	8,1%	7,6%	4,4%
Vrouw 40-50 jaar	9,1%	9,4%	6,9%
Man 50-60 jaar	9,3%	9,5%	11,5%
Vrouw 50-60 jaar	10,3%	9,9%	10,8%
Man 60–69 jaar	8,8%	8,3%	15,2%
Vrouw 60-69 jaar	8,8%	9,1%	13,8%
Man 70–79 jaar	3,9%	4,2%	8,6%
Vrouw 70-79 jaar	4,4%	4,5%	7,7%
Man 80 jaar en ouder	1,7%	1,4%	2,7%
Vrouw 80 jaar en ouder	2,9%	2,4%	2,4%
Totaal	100%	100%	100%
Aantal	98.273	4.000	881*

* In totaal hebben 68 van de 949 respondenten hun leeftijd en/of geslacht niet ingevuld

Bijlage 3: Selectie van de vragen uit de omnibusenquête 2015

SAMENSPRAAK

34. De gemeente Zoetermeer betreft inwoners bij de voorbereiding, besluitvorming of uitvoering van beleid en projecten. Ook kunnen bewoners op eigen initiatief de gemeente betrekken bij onderwerpen. Dit wordt samenspraak genoemd.
- Hoe belangrijk vindt u het dat de gemeente inwoners betreft bij de voorbereiding, besluitvorming of uitvoering van beleid en projecten?**
- 1. zeer belangrijk
 - 2. belangrijk
 - 3. neutraal
 - 4. onbelangrijk
 - 5. zeer onbelangrijk
 - 6. geen mening
35. Als u de mogelijkheid krijgt om aan samenspraak deel te nemen (bijvoorbeeld over een plan in uw woonomgeving of beleid dat alle Zoetermeeders betreft), zou u daar dan gebruik van maken?
- 1. ja, altijd
 - 2. ja, vaak
 - 3. ja, soms
 - 4. ja, zelden
 - 5. nee, nooit
 - 6. geen mening
36. Bent u bekend met het feit dat de gemeente ondersteuning kan bieden bij uw initiatieven voor verbeteringen in de eigen (woon)omgeving of in de hele stad?
- 1. ja
 - 2. nee
37. Hoe belangrijk vindt u het dat de gemeente inwoners ondersteunt bij dergelijke initiatieven?
- 1. zeer belangrijk
 - 2. belangrijk
 - 3. neutraal
 - 4. onbelangrijk
 - 5. zeer onbelangrijk
 - 6. geen mening

38. Heeft u in de afgelopen 12 maanden deelgenomen aan een samenspraakproces met de gemeente?

1. ja
 2. nee → ga naar vraag 54

39. Wat was het onderwerp?

LET OP: meer antwoorden mogelijk.

- infrastructuur (wegen, parkeerplaatsen, fietspaden, voetpaden, riolering, verlichting etc.)
 bouwplan (plan voor een of meer nieuwe gebouwen op een open plek of in plaats van een of meer andere gebouwen, of een grote verbouwing van een bestaand gebouw)
 groenvoorziening (groen in de directe woonomgeving, parken, bomen langs wegen)
 werk, zorg en inkomen
 veiligheid
 anders, namelijk:

40. In welke fase(n) bevond het samenspraakproces zich?

LET OP: meer antwoorden mogelijk.

- de verkennende/oriënterende fase
 de fase van planvorming
 de fase van besluitvorming
 de fase van uitvoering
 de evaluatiefase
 ik weet niet in welke fase van samenspraak het proces zich bevond

41. Wat was voor u de belangrijkste reden om deel te nemen aan het samenspraakproces?

1. het verkrijgen van informatie over het te voeren beleid of een project
 2. het meepraten over het te voeren beleid of een project, mijn voorkeur te kunnen inbrengen
 3. het adviseren over het te voeren beleid of een project
 4. het samen vorm geven van het te voeren beleid of een project (coproductie)
 5. voor mijn initiatief steun krijgen van de gemeente
 6. anders, namelijk:

42. Was het duidelijk voor u welke ruimte u had binnen het samenspraakproces?

LET OP: meer antwoorden mogelijk.

- ja, ik werd geïnformeerd en had verder geen invloed
 ja, ik kon meepraten
 ja, ik kon meebeslissen
 ja, anders, namelijk:

- nee, ik was niet op de hoogte van de ruimte die ik had binnen het samenspraakproces

43. Op welke wijze bent u door de gemeente op de hoogte gehouden bij het samenspraakproces?

LET OP: meer antwoorden mogelijk.

- via door de gemeente georganiseerde bijeenkomsten
- via een door de gemeente ingesteld panel, forum of klankbordgroep
- via door de gemeente opgestelde nieuwsbrieven
- via door de gemeente op de gemeentelijke website, Facebookpagina of het Twitteraccount verspreide berichten
- via e-mail
- via informatie van een raadslid of politieke partij
- anders, namelijk:

- ik ben niet door de gemeente op de hoogte gehouden

44. Hoe beoordeelt u de in de vorige vraag genoemde manieren waarop de gemeente inwoners op de hoogte houdt van het samenspraakproces?

	1 zeer goed	2 goed	3 neutraal	4 slecht	5 zeer slecht	6 geen mening	7 niet van toepassing
- bijeenkomsten	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
- panel, forum of klankbordgroep	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
- nieuwsbrieven	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
- de website, Facebookpagina of het Twitteraccount	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
- informatie van een raadslid of politieke partij	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

45. Bent u tevreden over de wijze waarop u door de gemeente benaderd en op de hoogte gehouden bent tijdens het samenspraakproces?

- 1. ja
- 2. nee
- 3. geen mening

46. Ruimte voor een toelichting

47. Hoe beoordeelt u de bij het samenspraakproces betrokken medewerkers van de gemeente?

	1 zeer goed	2 goed	3 neutraal	4 slecht	5 zeer slecht	6 geen mening
- deskundigheid	☐	☐	☐	☐	☐	☐
- betrokkenheid	☐	☐	☐	☐	☐	☐
- openheid	☐	☐	☐	☐	☐	☐
- duidelijkheid	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Bijlage 4: Resultaten in tabelvorm

Vraag 34: De gemeente Zoetermeer betreft inwoners bij de voorbereiding, besluitvorming en/of uitvoering van beleid en/of projecten. Dit wordt samenspraak genoemd. Ook kunnen bewoners op eigen initiatief de gemeente betrekken bij onderwerpen.

Hoe belangrijk vindt u het dat de gemeente inwoners door middel van samenspraak betreft bij de voorbereiding, besluitvorming en/of uitvoering van beleid en/of projecten?

	2014		2015		2016		cumulatief%
	aantal	%	aantal	%	aantal	%	
zeer belangrijk	373	27,9	421	37,1	352	37,1	37,1
belangrijk	680	50,8	504	44,4	446	47,0	84,2
neutraal	188	14,0	161	14,2	118	12,4	96,6
onbelangrijk	11	,8	5	,4	2	,2	96,8
zeer onbelangrijk	3	,2	4	,4	2	,2	97,0
geen mening	84	6,3	39	3,4	28	3,0	100,0
totaal	1339	100,0	1134	100,0	948	100,0	
niet ingevuld	4		6		1		
totaal	1343		1140		949		

Vraag 34 naar leeftijdsklassen

Door 880 van de 948 respondenten uit bovenstaande tabel ingevuld; 68 respondenten hebben geen leeftijd ingevuld.

	zeer belangrijk	belangrijk	neutraal	onbelangrijk	zeer onbelangrijk	geen mening	totaal leeftijdsklasse
18 tot 30	33,9%	51,8%	10,7%	0,0%	1,8%	1,8%	100,0%
30 tot 40	34,5%	53,6%	7,1%	0,0%	0,0%	4,8%	100,0%
40 tot 50	38,0%	45,0%	16,0%	0,0%	0,0%	1,0%	100,0%
50 tot 60	33,8%	51,8%	11,8%	0,5%	0,0%	2,1%	100,0%
60 tot 70	41,4%	44,9%	10,9%	0,0%	0,4%	2,3%	100,0%
70 tot 80	34,0%	43,8%	17,4%	0,0%	0,0%	4,9%	100,0%
80 en ouder	31,1%	40,0%	20,0%	2,2%	0,0%	6,7%	100,0%
totaal per antwoord-categorie ³	36,5%	47,3%	12,8%	0,2%	0,2%	3,0%	100,0%

Vraag 35: Als u de mogelijkheid krijgt om aan samenspraak deel te nemen (bijvoorbeeld over een plan in een uw woonomgeving of beleid dat alle Zoetermeesters betreft), zou u daar dan gebruik van maken?

	2014		2015		2016		cumulatief %
	aantal	%	aantal	%	aantal	%	
ja, altijd	91	6,8	117	10,3	109	11,5	11,5
ja, vaak	173	12,9	193	17,0	176	18,5	30,0
ja, soms	521	39,0	474	41,8	415	43,7	73,8
ja, zelden	181	13,5	133	11,7	112	11,8	85,6
nee, nooit	204	15,3	113	10,0	77	8,1	93,7
geen mening	166	12,4	105	9,3	60	6,3	100,0
totaal	1336	100,0	1135	100,0	949	100,0	
niet aangekruist	7		5		0		
totaal	1343		1140		949		

³ Doordat 68 mensen geen leeftijd hebben ingevuld wijken de percentages af van de vorige tabel.

Vraag 35 naar leeftijdsklasse

Door 881 van de 949 respondenten uit bovenstaande tabel ingevuld; 68 respondenten hebben geen leeftijd ingevuld.

	ja, altijd	ja, vaak	ja, soms	ja, zelden	nee, nooit	geen mening	totaal per leeftijdsklasse
18 tot 30	3,6%	16,1%	48,2%	14,3%	14,3%	3,6%	100,0%
30 tot 40	8,3%	28,6%	40,5%	11,9%	7,1%	3,6%	100,0%
40 tot 50	9,0%	19,0%	45,0%	14,0%	5,0%	8,0%	100,0%
50 tot 60	10,7%	21,9%	48,5%	7,7%	6,1%	5,1%	100,0%
60 tot 70	14,1%	18,8%	43,0%	12,9%	5,9%	5,5%	100,0%
70 tot 80	12,5%	10,4%	40,3%	15,3%	12,5%	9,0%	100,0%
80 en ouder	11,1%	15,6%	31,1%	6,7%	22,2%	13,3%	100,0%
totaal per antwoordcategorie ⁴	11,1%	18,7%	43,5%	11,9%	8,4%	6,4%	100,0%

Vraag 36: Bent u bekend met het feit dat de gemeente ondersteuning kan bieden bij uw initiatieven voor verbeteringen in de eigen (woon)omgeving of in de hele stad?

	2014		2015		2016	
	aantal	%	aantal	%	aantal	%
ja	693	52,0	583	51,5	537	56,8
nee	640	48,0	549	48,5	408	43,2
totaal	1333	100,0	1132	100,0	945	100,0
niet ingevuld	10		8		4	
totaal	1343		1140		949	

Vraag 37: Hoe belangrijk vindt u het dat de gemeente inwoners ondersteunt bij dergelijke initiatieven?

	2014		2015		2016		cumulatief %
	aantal	%	aantal	%	aantal	%	
zeer belangrijk	294	22,0	270	23,8	235	24,8	24,8
belangrijk	752	56,4	627	55,2	570	60,2	85,0
neutraal	182	13,6	174	15,3	110	11,6	96,6
onbelangrijk	11	0,8	9	0,8	4	0,4	97,0
zeer onbelangrijk	1	0,1	2	0,2	1	0,1	97,1
geen mening	94	7,0	53	4,7	27	2,9	100,0
totaal	1334	100,0	1135	100,0	947	100,0	
niet ingevuld	9		5		2		
totaal	1343		1140		949		

⁴ Doordat 68 mensen geen leeftijd hebben ingevuld wijken de percentages af van de vorige tabel.

Vraag 38: Heeft u in het afgelopen jaar deelgenomen aan een samenspraakproces met de gemeente?

	2014		2015		2016	
	aantal	%	aantal	%	aantal	%
ja	142	10,6	132	11,6	105	11,1
nee	1195	89,4	1003	88,4	841	88,9
totaal	1337	100,0	1135	100,0	946	100,0
niet ingevuld	6		5		3	
totaal	1343		1140		949	

Vraag 38: naar leeftijdsklassen

In 2016 door 879 van de 846 respondenten uit bovenstaande tabel ingevuld; 67 respondenten hebben geen leeftijd ingevuld.

	2014		2015		2016	
	ja	nee	ja	nee	ja	nee
18 tot 30	6,8%	93,2%	9,3%	90,7%	5,4%	94,6%
30 tot 40	11,3%	88,7%	8,8%	91,2%	11,9%	88,1%
40 tot 50	9,4%	90,6%	9,4%	90,6%	11,0%	89,0%
50 tot 60	11,8%	88,2%	12,8%	87,2%	13,8%	86,2%
60 tot 70	11,3%	88,7%	14,7%	85,3%	11,4%	88,6%
70 tot 80	13,1%	86,9%	9,2%	90,8%	7,0%	93,0%
80 en ouder	7,1%	92,9%	5,7%	94,3%	8,9%	91,1%
alle leeftijdsklassen	10,6%	89,4%	11,4%	88,6%	10,7%	89,3%

Vraag 39: Wat was het onderwerp?

Meer antwoorden per respondent mogelijk:

Ingevuld door 104 van de 105 respondenten die bij vraag 38 'ja' hebben geantwoord.

	2014		2015		2016	
	aantal	%	aantal	%	aantal	%
- infrastructuur (wegen, parkeerplaatsen, fietspaden, voetpaden, riolering, verlichting etc.)	53	37,9%	46	35,7%	30	28,6%
- een bouwplan (plan voor een of meer nieuwe gebouwen op een open plek of in plaats van een of meer andere gebouwen, of een grote verbouwing van een bestaand gebouw)	36	25,7%	41	31,8%	33	31,4%
- groenvoorziening (groen in de directe woonomgeving, parken, bomen langs wegen)	62	44,3%	65	50,4%	43	41,0%
- werk, zorg en inkomen	2	1,4%	4	3,1%	2	1,9%
- veiligheid	28	20,0%	21	16,3%	14	13,3%
- anders, namelijk:	20	14,3%	14	10,9%	31	29,5%
totaal	196	143,6%	191	148,1%	150	145,7%

Vraag 39: anders, namelijk:

Asielzoekers in de veur
Beroepshalve met vrijwilligerswerk
Bijeenkomst over eventuele opheffing visverbod Noordhovense plas.
Bijeenkomst zonne-energie
Boerhavenlaan!!! Kantoren genoeg!
Bomenbeleid
Driemanspolder.
Een bouwplan voor windmolens.
Herinrichting Balijomgeving
Het Noord Aa plassengebied raakt aan meerdere zaken, zowel infra als bouwplan
Het plaatsen van containers voor plastic, blik en drinkpakken
Landschapsplan Noord Aa-gebied
Noodopvang vluchtelingen
Opvang vluchtelingen
Platanen Seghwaert en parkeerproblemen
Prestatieafspraken met woningcorporaties
Randstad rail
Recreatie o.a. Noord AA ontbreken bewaking.
Speeltuin op de Marsmanhove
Speeltuinvoorziening
Speelvoorziening
Speelvoorziening, maar dat werd afgewezen helaas
Tijdelijke opvang asielzoekers.
Toekomstplannen van woningcorporaties en gemeente
Verbouwing stadhuis en brug over de Dobbepas en het nieuwe winkelcentrum Cadensa
Visgebied
Vluchtelingen aanpak in De Veur.
Windmolens in Balijbos
Zegwaartseweg
Zijwaartseweg.

Vraag 40: In welke fase(n) bevond het samenspraakproces zich?

Meer antwoorden per respondent mogelijk.

Ingevuld door alle 105 respondenten die bij vraag 38 'ja' hebben geantwoord.

	2014		2015		2016	
	aantal	%	aantal	%	aantal	%
de verkennende/oriënterende fase	51	36,4%	52	40,0%	45	42,9%
de fase van planvorming	59	42,1%	52	40,0%	45	42,9%
de fase van besluitvorming	42	30,0%	52	40,0%	43	41,0%
de fase van uitvoering	16	11,4%	21	16,2%	16	15,2%
de evaluatiefase	2	1,4%	7	5,4%	7	6,7%
ik weet niet in welke fase van samenspraak het proces zich bevond.	19	13,6%	15	11,5%	11	10,5%
totaal	189	135,0%	199	153,1%	167	159,0%

Vraag 41: Wat was voor u de belangrijkste reden om deel te nemen aan het samenspraakproces?

Ingevuld door 100 van de 105 respondenten die bij vraag 37 'ja' hebben geantwoord.

Meer antwoorden per respondent mogelijk.

	2014		2015		2016	
	aantal	%	aantal	%	aantal	%
- het verkrijgen van informatie over het te voeren beleid/ het project	37	27,4%	33	27,7	34	34,0
- het meepraten over het te voeren beleid/ het project, mijn voorkeur te kunnen inbrengen	69	51,1%	65	54,6	41	41,0
- het adviseren over het te voeren beleid/ het project	3	2,2%	6	5,0	4	4,0
- het samen vorm geven van het te voeren beleid/ het project (coproductie)	13	9,6%	7	5,9	17	17,0
- dat de gemeente mijn initiatief ondersteunt	7	5,2%	1	,8	1	1,0
- anders, namelijk:	6	4,4%	7	5,9	3	3,0
totaal	135	100,0	119	100,0	100	100,0
niet aangekruist	7	4,9	13		5	
totaal	142		132		105	

Vraag 41: Wat was voor u de belangrijkste reden om deel te nemen aan het samenspraakproces?

Anders, namelijk:

- Bedoeling was inzicht te verkrijgen door gemeente over wensen bewoners rondom Noordhovense plas.
- Hopen door te dringen dat alternatieven beter zijn.
- Om plannen van de gemeente tegen te houden.

Vraag 42: Was het duidelijk voor u welke ruimte u had binnen het samenspraakproces?
 Meer antwoorden per respondent mogelijk
 Ingevuld door alle 105 respondenten die bij vraag 38 'ja' hebben ingevuld.

	2014		2015		2016	
	aantal	%	aantal	%	aantal	%
- ja, ik werd geïnformeerd en had verder geen invloed	45	32,4%	42	32,3%	27	25,7%
- ja, ik kon meepraten	83	59,7%	65	50,0%	62	59,0%
- ja, ik kon meebeslissen	12	8,6%	9	6,9%	13	12,4%
- ja, anders, namelijk:	7	5,0%	13	10,0%	3	2,9%
- nee, ik was niet op de hoogte van de ruimte die ik had binnen het samenspraakproces.	9	6,5%	14	10,8%	16	15,2%
- totaal	156	112,2%	143	110,0%	121	115,2%

Vraag 42: anders, namelijk:

- Ik kon reageren middels een mailadres.
- Maar of daar gehoor aan gegeven woord??
- middels Community Zoetermeerse Plas (CZP)

Vraag 43: Op welke wijze bent u door de gemeente op de hoogte gehouden bij het samenspraakproces?
 Meer antwoorden per respondent mogelijk
 Ingevuld door alle 105 respondenten die bij vraag 38 'ja' hebben geantwoord.

	2014		2015		2016	
	aantal	%	aantal	%	aantal	%
- via door de gemeente georganiseerde bijeenkomsten	64	46,7%	62	48,1%	54	51,4%
- via een door de gemeente ingesteld panel, forum of klankbordgroep	9	6,6%	13	10,1%	14	13,3%
- via door de gemeente opgesteld nieuwsbrieven	41	29,9%	51	39,5%	46	43,8%
- via door de gemeente op de gemeentelijke website, de Facebookpagina of het Twitteraccount verspreide berichten	3	2,2%	14	10,9%	13	12,4%
- via e-mail	32	23,4%	24	18,6%	21	20,0%
- via informatie van een raadslid op politieke partij	3	2,2%	4	3,1%	1	1,0%
- anders, namelijk:	22	16,1%	11	8,5%	17	16,2%
- ik ben niet door de gemeente op de hoogte gehouden	23	16,8%	15	11,6%	4	3,8%
totaal	197	143,8%	194	150,4%	170	161,9%

vraag 43: anders, namelijk

Ingevuld door 16 van de 17 respondenten die 'anders, namelijk:' hebben aangekruist.

- Aanvankelijk per brief, daarna plotseling niets meer ...
 - Briefje dag van te voren in de brievenbus
 - D.m.v. het bijwonen van raadsvergaderingen en het insprekrecht
 - Directe contacten met ambtenaren
 - Geen reactie gehad op mijn voorstel per mail.
 - Huis aan huisblad
 - Info van burens die contact hadden met de gemeente.
 - Krant
 - Krant + media
 - Middels CZP
 - Per post
 - Schriftelijk
 - Verslag van het overleg is toegestuurd. Vervolg is niet over gecommuniceerd.
 - Via de projectontwikkelaar
 - Via de VVE doormiddel van de email
 - Via de werkgroep BIV
-

Vraag 44: Hoe beoordeelt u de in de vorige vraag genoemde manieren waarop de gemeente inwoners op de hoogte houdt van het samenspraakproces?

<i>Cijfers 2014</i>	zeer goed		goed		neutraal		slecht		zeer slecht		geen mening		niet van toepassing		totaal	
	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%
- bijeenkomsten	8	7,2%	65	58,6%	27	24,3%	5	4,5%	3	2,7%	2	1,8%	1	0,9%	111	100,0%
- panel, forum of klankbordgroep	3	3,8%	22	27,8%	17	21,5%	3	3,8%	2	2,5%	9	11,4%	23	29,1%	79	100,0%
- nieuwsbrieven	6	6,2%	46	47,4%	20	20,6%	7	7,2%	2	2,1%	4	4,1%	12	12,4%	97	100,0%
- via de website, de Facebookpagina of het Twitteraccount van de gemeente	0	0,0%	4	4,9%	13	16,0%	3	3,7%	2	2,5%	23	28,4%	36	44,4%	81	100,0%
- informatie van een raadslid of politieke partij	1	1,3%	4	5,1%	13	16,5%	5	6,3%	5	6,3%	13	16,5%	38	48,1%	79	100,0%
<i>Cijfers 2015</i>																
- bijeenkomsten	6	4,9%	52	42,6%	33	27,0%	9	7,4%	8	6,6%	4	3,3%	10	8,2%	122	100,0%
- panel, forum of klankbordgroep	4	3,8%	16	15,1%	33	31,1%	5	4,7%	5	4,7%	10	9,4%	33	31,1%	106	100,0%
- nieuwsbrieven	3	2,6%	43	36,8%	42	35,9%	5	4,3%	6	5,1%	5	4,3%	13	11,1%	117	100,0%
- via de website, de Facebookpagina of het Twitteraccount van de gemeente	2	1,9%	12	11,1%	30	27,8%	6	5,6%	4	3,7%	24	22,2%	30	27,8%	108	100,0%
- informatie van een raadslid of politieke partij	0	0,0%	8	7,4%	24	22,2%	6	5,6%	9	8,3%	18	16,7%	43	39,8%	108	100,0%

Cijfers 2016

	zeer goed		goed		neutraal		slecht		zeer slecht		geen mening		niet van toepassing		totaal	
	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%
- bijeenkomsten	5	5,2%	49	50,5%	24	24,7%	8	8,2%	3	3,1%	6	6,2%	2	2,1%	97	100,0%
- panel, forum of klankbordgroep	2	1,1%	21	20,0%	24	26,1%	5	5,4%	2	2,2%	11	12,0%	28	30,4%	92	100,0%
- nieuwsbrieven	6	6,4%	39	41,5%	27	28,7%	6	6,4%	3	3,2%	5	5,3%	8	7,6%	94	100,0%
- via de website, de Facebookpagina of het Twitteraccount van de gemeente	2	2,2%	16	17,6%	17	18,7%	7	7,7%	1	2,2%	18	19,8%	30	33,0%	91	100,0%
- informatie van een raadslid of politieke partij	1	1,1%	7	7,6%	16	17,4%	6	6,5%	5	5,4%	15	16,3%	42	35,7%	92	100,0%

Vraag 45: Bent u tevreden over de wijze waarop u door de gemeente benaderd en op de hoogte gehouden bent tijdens het samenspraakproces?

	2014		2015		2016	
	aantal	%	aantal	%	aantal	%
ja	78	56,5	68	52,3	57	58,2
nee	37	26,8	39	30,0	26	26,5
weet niet	23	16,7	23	17,7	15	15,3
totaal	138	100,0	130	100,0	98	100,0
niet ingevuld	4		2		7	
totaal	142		132		105	

Vraag 46: Ruimte voor een toelichting, naar bij vraag 45 gegeven antwoord.

Antwoord: ja

- daarna geen gehoor
- het zou wel prettig zijn als burgers meer het gevoel kunnen hebben invloed te hebben op het proces.
- Onderwerp Boerhavenlaan.
- Valt weinig over te zeggen. Gemeente maakt de uiteindelijke beslissing.
- Wijkontwikkeling nieuwbouwprojecten Palenstein

Antwoord: nee

- Aankondiging kwam op het laatste moment. Te weinig tijd om meer vragen te stellen.
- Enerzijds goed, anderzijds wordt belangrijke informatie bewust achtergehouden, zodat een voldongen feit ontstond.
- Fijn dat ze proberen ons er bij te betrekken, nog fijner zou zijn wanneer ze ook naar bewoners luisteren.
- Geen invloed op de besluitvorming.
- had eerder ontmoeten.
- Het is een traag en stroperig orgaan. Verder is gebleken dat naar de ideeën amper wordt geluisterd en dat gemeente gewoon doet wat hij zelf goed vindt. Dan heb ik het nu over het Leidsewallenpad. De begroeiing en de aanpassing daaromtrent. Het absoluut niet het idee dat de gemeente openstaat voor ideeën die vanuit de bevolking worden aangebracht. Hierin wordt ik ook door diverse bewoners aan dit pad ondersteund.
- Het plan van de Beren eetcafé is gewoon de inwoners door de neus geboord. Van het bouwproces tot het laatste incident met neonreclame. Meerdere malen gehoord dat de informatievoorziening door gemeente beter zou gaan, maar dat is gewoon onzin. Het lijkt ook alsof gemeente toch zijn eigen plan trekt, zie bijvoorbeeld de toekenning van vergunningen van gemotoriseerde watervoertuigen anders dan reddingsbrigade of gemeentelijke dienst.
- Ik kreeg de indruk dat er al een besluit genomen was om het oorspronkelijke plan uit te voeren en dat de bijeenkomsten gewoon tijdverspilling waren.
- Info avond over outletmall en het onderzoek, bewoners zijn bezorgd over parkeren, toegangswegen die vol raken en effect op het stadshart. Bij de tussenresultaten van het onderzoek blijkt hier geen rekening mee gehouden te worden.
- Je hebt niet altijd op tijd de juiste info. Gemeente lijkt toch te doen waar het meeste winst bij valt te halen.
- Je leest zelfs in het streekblad niet waar gemeente echt mee bezig is en gaat. Soms lees je alleen de leuk achteraf. Vooral ... knippen artikelen. Je kunt ook geen besluitenlijst bij de Griffier aanvragen. Welke partij heeft na wat wanneer ... en wat is er besloten?
- Mail voorziening stopte
- Nog meer en eerder bewoners van Zoetermeer inlichten van plannen. Heb soms het idee gehad, dat het al besloten was en het een formaliteit was dat de bewoners inspraak kregen
- ondertussen te stil er wordt geen info gegeven wat is de stand van zaken.

- Terugkoppeling bijv. op ingediende zienswijzen vindt m.i. niet plaats.
- voor mijn gevoel was de beslissing al genomen en werd er niks meer met mijn inbreng gedaan: of ik hoorde het vervolg niet, hoe men omging met mijn inbreng.
- Wel toelichting gegeven hoe het proces gaat lopen maar daarna niets meer vernomen.

Antwoord : geen mening

-
- het proces is pas begonnen en nog in volle ontwikkeling, dus ik kan nog niet veel hierover zeggen.
 - Het was onduidelijk wat de aanleiding was voor de bijeenkomst.
-

Vraag 47: Hoe beoordeelt u de bij het samenspraakproces betrokken medewerkers van de gemeente?

Ingevuld de respondenten die bij vraag 86 'ja' hebben geantwoord.

	zeer goed		goed		neutraal		slecht		zeer slecht		geen mening		totaal	
	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%
2014														
deskundigheid	8	5,8%	61	44,5%	39	28,5%	8	5,8%	2	1,5%	19	13,9%	137	100,0%
betrokkenheid	7	5,1%	49	35,8%	52	38,0%	8	5,8%	4	2,9%	17	12,4%	137	100,0%
openheid	5	3,6%	42	30,7%	54	39,4%	13	9,5%	4	2,9%	19	13,9%	137	100,0%
duidelijkheid	5	3,6%	50	36,5%	45	32,8%	16	11,7%	4	2,9%	17	12,4%	137	100,0%
2015														
deskundigheid	4	3,2%	46	37,1%	45	36,3%	7	5,6%	6	4,8%	16	12,9%	124	100,0%
betrokkenheid	1	0,8%	44	35,5%	48	38,7%	7	5,6%	10	8,1%	14	11,3%	124	100,0%
openheid	1	0,8%	32	25,6%	54	43,2%	16	12,8%	9	7,2%	13	10,4%	125	100,0%
duidelijkheid	1	0,8%	44	35,5%	46	37,1%	14	11,3%	7	5,6%	12	9,7%	124	100,0%
2016														
deskundigheid	5	5,0%	48	47,5%	30	29,7%	6	5,9%	3	3,0%	9	8,9%	101	100,0%
betrokkenheid	5	5,0%	44	44,0%	28	28,0%	8	8,0%	6	6,0%	9	9,0%	100	100,0%
openheid	4	4,0%	33	33,3%	38	38,4%	10	10,1%	4	4,0%	10	10,1%	99	100,0%
duidelijkheid	5	5,0%	43	43,0%	28	28,0%	11	11,0%	4	4,0%	9	9,0%	100	100,0%

Vraag 48: Bent u tevreden met het resultaat van het samenspraakproces?

	2014		2015		2016	
	aantal	aantal	aantal	%	aantal	%
ja	49	35,5	53	41,4	46	46,0
nee	42	30,4	46	35,9	29	29,0
weet niet	47	34,0	29	22,7	25	25,0
totaal	138	100,0	128	100,0	100	100,0
niet ingevuld	4		4		5	
totaal	142		132		105	

Vraag 49: Ruimte voor toelichting, naar bij vraag 98 gegeven antwoord.

Antwoord: ja

- Al is de argumentatie wel eens zwak, maar er zijn keuzes gemaakt.

Antwoord: nee

- Afspraken en conclusies niet in overeenstemming met voorstel uiteindelijk plan.
- De terugkoppeling, is niet met de suggesties van belanghebbenden, maar over de gemeente.
- Er is geen actieve terugkoppeling naar de leden van het door de gemeente ingestelde overleg.
- Geen terugkoppeling voor zover mij bekend.
- In geval van de platanen was het beslisproces na de buurtgesprekken onduidelijk en het resultaat afwijkend van de plannen
- Kan beter
- Nog geen besluit over Cadenza 2.
- Te eenzijdige informatie
- Te hoge flats i.v.m. Het uitzicht de waarde van je huis gaat omlaag!!!
- Er wordt weinig gedaan/ antwoord gegeven op terechte zorgen van burgers. Zo is er een algemeen gevoel van machteloosheid.

Antwoord: geen mening

- Nog geen terugkoppeling gehad
- nog niets verder gehoord

Vraag 50: Bent u tevreden over de wijze waarop de gemeente het resultaat (tot nu toe) van het samenspraakproces heeft teruggekoppeld?

	2014		2015		2016	
	aantal	%	aantal	%	aantal	%
ja	57	41,9	60	47,2	44	44,0
nee	40	29,4	44	34,6	30	30,0
geen mening	39	28,7	23	18,1	26	26,0
totaal	136	100,0	127	100,0	100	100,0
niet ingevuld	6		5		5	
totaal	142		132		132	

Vraag 51: Ruimte voor toelichting, naar in bij vraag 50 gegeven antwoord.

Antwoord: ja

- Al is de argumentatie wel eens zwak, maar er zijn keuzes gemaakt.

Antwoord: nee

- Afspraken en conclusies niet in overeenstemming met voorstel uiteindelijk plan.

- de terugkoppeling, is niet met de suggesties van belanghebbenden, maar over de gemeente.
- Er is geen actieve terugkoppeling naar de leden van het door de gemeente ingestelde overleg.
- Geen terugkoppeling voor zover mij bekend.
- In geval van de platanen was het beslisproces na de buurtgesprekken onduidelijk en het resultaat afwijkend van de plannen.
- kan beter
- Nog geen besluit over cadeza 2
- Te eenzijdige informatie
- Te hoge flats i.v.b.m. het uitzicht de waarde van je huis gaat omlaag!!!
- Er wordt weinig gedaan/ antwoord gegeven op terechte zorgen van burgers. Zo is er een algemeen gevoel van machteloosheid.

Antwoord: weet niet

- Nog geen terugkoppeling gehad.
 - nog niets verder gehoord.
-

Vraag 52a: welk rapportcijfer zou u het samenspraakproces in het algemeen geven?

	2014		2015		2016		cumulatief %
	aantal	%	aantal	%	aantal	%	
lage waardering 1	2	1,4	9	7,0	3	3,0	3,0
2	2	1,4	4	3,1	3	3,0	6,0
3	7	5,0	5	3,9	3	3,0	9,0
4	4	2,9	6	4,7	6	6,0	15,0
5	16	11,5	23	17,8	11	11,0	26,0
6	29	20,9	27	20,9	21	21,0	47,0
7	41	29,5	33	25,6	27	27,0	74,0
8	25	18,0	15	11,6	20	20,0	94,0
9	2	1,4	1	,8	1	1,0	95,0
hoge waardering 10	1	,7	1	,8	1	1,0	96,0
geen oordeel	10	7,2	5	3,9	4	4,0	100,0
totaal	139	100,0	129	100,0	100	100,0	
niet ingevuld	3		3		5		
totaal	142		132		105		
Gemiddeld rapportcijfer:		6,3		5,8		6,2	

Vraag 52b: Ruimte voor toelichting, gerangschikt naar rapportcijfer

Rapportcijfer 1:

Veel zaken liepen door elkaar. Wethouder had wat bewoners uitgenodigd om uitspraak te geven om het visbeleid te verruimen. De bijeenkomst was hier op niet gericht. Integendeel zelfs.

Rapportcijfer 2:

Met onwrikbare ambtenaren is alles verloren moeite.

Rapportcijfer 3:

Er wordt dus niet geluisterd naar de mening van bewoners.

Geen of weinig invloed op de besluitvorming.

Rapportcijfer 4:

Wel samenspraak maar weinig invloed

Rapportcijfer 5:

Duidelijkheid naar de burgers.

Soms goede intenties, veel verschil per ambtenaar er valt nog veel te verbeteren.

Te weinig terugkoppeling over het door de gemeente te nemen besluit.

Geen terugkoppeling

Rapportcijfer 6:

Er is een samenspraakproces alleen de plannen worden steeds vooruitgeschoven. (groene zoom).

Rapportcijfer 7:

Al is de argumentatie wel eens zwak, maar er zijn keuzes gemaakt.

Vraag 53: Ruimte voor tips op het gebied van samenspraak

- Begin eerst met een goede informatievoorziening met de bewoners, voordat plannen in de gemeenteraad worden gegoid (bouwplannen eetcafé Noord Aa, verandering bestemmingsplan van A restaurant naar B restaurant, eilanden bouwen). Houd vast aan plannen en verander ze niet, omdat een blamage voorkomen moest worden zie van a naar b type restaurant. Het samenspraakproces was geen samenspraak meer maar gemeente versus bewoners wat echt jammer is.
 - Belangen van de inwoners duidelijker naar voren brengen om meer betrokkenheid te genereren
 - Betrek bewoners eerder + duidelijker d.w.z. Laat de bewoners niet zelf op zoek gaan naar info
 - Dat men open staat voor inspraak inwoners. Volgens mij staat altijd alles al vast
 - De ambtelijke leiding dient veel actiever "goede" ambtenaren vanuit dit perspectief, positief "af te rekenen".
 - Eerder beginnen in de procedure: wij zijn van plan om....., wat vinden jullie van dat voornemen? Samen een opgave voor onderzoek/ontwerp formuleren:
 - Er staat op bevestigingsbrieven van bijv. Ingediende zienswijze wel dat de gemeente je op de hoogte houdt van de verdere procedure, maar heb daar tot nu toe niets van gezien. Misschien komt dat nog, sommige procedures lopen lang.
 - Geen woorden maar daden
 - Goed voorbereiden, ook voor de gespreksleider en pas wanneer je weet wat je wilt voorleggen dit vooraf duidelijk communiceren.
 - Het zou beter zijn in ieder geval antwoord te geven, ook al is de ingestuurde mail wat aan de late kant. Nu is het net of je er als inwoner niet toe doet.
 - Horen is iets anders dan luisteren en ernaar handelen. Adressen specifiek zorgen van burgers. Heb daar een gefundeerd antwoord op.
 - Ik zie liever betaalbare woningen voor jongeren. Geen huur. Je bouwt immers niks op met huren.
 - Inschakelen van ervaringsdeskundigen is belangrijk.
 - Luister!
 - Luisteren naar de burger.
 - Luisteren naar wat de bewoners belangrijk vinden. Ik vind buiten spelen heel belangrijk maar nu kan mijn zoon van 2 nog niks in de speeltuin. Hoe lastig is het om gewoon een normale trap bij een glijbaan te maken?
 - Meer betrokkenheid, niet alleen kijken naar reeds bestaande processen.
 - Meer terugkoppelen kan geen kwaad
 - Regelmatige terugkoppeling. Ook als er geen nieuws is toch een berichtje m.b.t. Gang van zaken. Waar het wachten op is etc.
 - Schaf het samenspraak af. Dient het doel niet en is tijdverspilling.
 - Vaak rommelig
 - Vooral de terugkoppeling kan veel beter.
 - Wees niet eigenwijs! (Mijn gelijk is inmiddels wel gebleken...)
 - Hopen door te dringen dat er betere alternatieven zijn.
-

Vraag 54: Kunt u de belangrijkste reden geven waarom u in de afgelopen twaalf maanden niet aan samenspraak heeft deelgenomen? Ingevuld door 832 van de 841 respondenten die bij vraag 38 'nee' hebben geantwoord (in de afgelopen 12 niet aan samenspraak deelgenomen).

	2015		2016	
	aantal	%	aantal	%
er was geen onderwerp dat op mij of mijn woonomgeving betrekking had	253	26,4	267	32,1
ik had daar zelf geen belang bij	108	11,3	72	8,7
ik had daar geen interesse voor	121	12,6	101	12,1
ik had het te druk / ik had andere prioriteiten	260	27,2	181	22,0
het beleid ligt volgens mij toch al vast	122	12,7	100	12,1
andere redenen, namelijk:	93	9,7	111	13,3
totaal	957	100,0	832	100,0

Anders, namelijk: (door 109 van de 111 respondenten ingevuld)	Aantal
Aan het werk.	1
Ben niet op de hoogte van deze mogelijkheid.	1
Ben opgenomen in revalidatiecentrum Hilversum.	1
Ben slecht er been en hoge leeftijd!	1
Besluiten staan toch alvast	1
Bezoek naar verpleeghuis van echtgenoot.	1
Dat weet ik niet.	1
De informatie is zeer summier.	1
De uitvoering was al in uitvoering en discussie was niet meer mogelijk	1
Doen toch wat ze willen wat je ook zegt	1
Er was slechts een project, waar mijn vriend actie voor ondernemen heeft.	1
Er was vies zand bij speelgelegenheid in de buurt. Direct aanwonenden hebben actie ondernomen, wij ondersteunden het door handtekening te zetten. Wij waren ook blij!	1
Er werd niets gevraagd	1
Er wordt onvoldoende gecommuniceerd wanneer er mogelijkheden tot samenspraak zijn.	1
Geen gegevens over.	1
Geen idee hoe.	1
Geen info gehad over speeltuin!	1
Geen info over samenspraak gehad	1
Geen tijd om deel te kunnen nemen	1
Geen uitnodiging gehad.	1
Geen vervoer.	1
Gezien mijn leeftijd	1
Grootste monden krijgen toch altijd hun zin	1
Heb ik nergens kunnen lezen waar er een samenspraak was.	1
Het duurt te lang voor er een beslissing genomen word	1
Het is niet te verenigen met mijn publieke rol in Zoetermeer.	1
Het is voornamelijk s avonds en dan kan ik niet weg	1
Het stond al van te voren vast	1
Het tijdstip...altijd in de avonden en dat is lastig met een klein kind en weinig optie voor oppas	1
Het was in de avond en niet in mijn buurt. Ga s-avonds de deur niet uit.	1
Hoge leeftijd, moeilijk verplaatsen slecht ter been.	1
Hoge leeftijd.	1
Houd ik mij niet mee bezig.	1
Ik ben (momenteel) erg moe - veel hoofdpijn daarbij.	1
Ik ben er niet mee bekend	1
Ik ben niet benaderd.	1
Ik ben ziek geen energie voor andere dingen	1
Ik had geen idee dat het kon.	1
Ik had het te druk en het beleid ligt volgens mij toch al vast	1

Ik heb een leeftijd bereikt dat laat ik aan de jonge mensen over van Zoetermeer	1
Ik heb een verstandelijke beperking en begrijp niet alles wat besproken wordt.	1
Ik heb geen uitnodiging gehad	1
Ik was niet woonachtig in Zoetermeer.	1
Ik weet niet of het kan	1
Ik werk in het buitenland.	1
Ik wist niet dat dit kon, de gemeente is gewoon heel nalatig en informeert haar inwoners zeer slecht!	1
Ik wist niet dat het er was	1
Ik wist niet dat het kon.	1
Ik woon hier sinds kort en heb hier niet over meegekregen tot op heden	1
Ik woon pas sinds 2 maanden in Zoetermeer	1
Ik woon pas sinds april in Zoetermeer en wist dit dus allemaal nog niet	1
Ik woon sinds 25 mei 2016.	1
In onze wijk ging het met name om de platanen, hier hielden zoveel mensen zich al mee bezig dat ik me afzijdig heb gehouden. Verder geen onderwerpen waar ik van op de hoogte ben.	1
Invalide en leeftijd 83 jaar.	1
Is niet gevraagd	1
Leeftijd.	1
Lichamelijke problemen.	1
Maakt toch niets uit!	1
Mijn echtgenote regelt die contacten	1
Mijn leeftijd is 81 jaar, dus is het niet altijd mogelijk om deel te nemen aan gesprekken of i.d.	1
Nee, ik ben ziek.	1
Net naar Nederland geïmmigreerd	1
Niet bekend dat een samenspraak bijeenkomst voor mijn wijk heeft plaatsgevonden	1
Niet bekend.	2
Niet gehoord van projecten waarbij ik betrokken kon zijn.	1
Niet geïnformeerd.	1
Niet genoeg kennis of informatie over het onderwerp.	1
Niet ingevuld	1
Niet mee bezig gehouden. Ik zet me in voor activiteiten in de Bahá'í-gemeenschap	1
Niet op de hoogte	1
Niet op de hoogte over welke onderwerpen er precies spelen	1
Niet op de hoogte. Waar vind ik dit?	1
Niet van op de hoogte.	1
Niets gelezen in het streekblad of Posteljon wat betrekking had op de omgeving	1
Omdat er oeverloze discussies plaatsvinden en onnodig onderzoeken die veel geld kosten voor en door de gemeente.	1
Op dat moment niet in Zoetermeer aanwezig	1
Op mijn leeftijd geen interesse meer in.	1
Optie 1, dan wel dat het niet iets was waaraan ik een goede bijdrage kon leveren. Waarom ik het belangrijk vind, dat de gemeente ondersteunt is, omdat mensen in de meeste gevallen sub-optimaliseren en omdat de meeste mensen niet goed in staat zijn om dingen te overzien, zeker niet de meer complexe dingen. Daarentegen heeft de gemeente (bestuurders in het algemeen) in principe (bijna) altijd te maken met complexe zaken.	1
Probeer zoveel mogelijk in het buitenland te vertoeven	1
Reuma etc. 100% afgekeurd.	1
Samenspraak wordt vaak verstoord door een klein groepje fanatieke tegenstanders (die overal op tegen zijn) en nergens voor openstaan en nergens naar luisteren en alles beter weten. (ik benijd die arme ambtenaren niet die daarmee "in gesprek" moeten :-)	1
Slechte ervaring met gemeente in verleden (wil niets, kan niets, doet niets).	1
Te oud 93 jaar.	1
Te oud.	1
Uiteindelijk wordt e.e.a. Er toch doorgedrukt. Europaweg debacle.	1
Vanuit bewonersvereniging al een afvaardiging	1
Verloopt in onze wijk via de wijkvereniging. Dus er is wel indirecte samenspraak, alleen niet individueel georganiseerd, maar in groepsverband. Bevalt uitstekend!	1

Was daar niet van op de hoogte.	1
Was niet op de hoogte van de onderwerpen die betrekking zouden hebben op mijn woonomgeving.	1
Was niet uitgenodigd.	1
We krijgen er geen verzoek voor	1
Weet niet eens dat dat er is	1
Weet niet hoe.	1
Weet wanneer het is	1
Wegens verhuizing. Geen belang bij overleg geen tijd nu wel als nodig	1
Weinig vertrouwen in snelle besluitvorming (bomenkwestie, duurt eindeloos lang)	1
Wel 3 x geprobeerd mij op te geven maar er komt geen antwoord	1
Wij gaan verhuizen buiten de gemeente Zoetermeer	1
Wij waren op vakantie.	1
Wist niet dat het er was	1
Wist niet van het bestaan af.	1
Woonde in Den Haag	1
Zat in rouwproces i.v.m. Ziekte van mijn dochter.	1
Ziekte	4
Zoetermeer is voor mij persoonlijk geen prettige leefomgeving.	1
<hr/> totaal	<hr/> 109

